

TĖVIŠKĖS ALDAI

Nr 20 (1803) 1992 m. gegužės mėn. 26 d.

XXXVII METAI

Melbourne

LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSULATAS

CONSULATE OF THE REPUBLIC OF LITHUANIA

Dr A.P. Kabaila, Hon. Consul
Tel (06) 253 2062 (ISD) + 61 6 253 206226 Jalanga Cres. Aranda ACT Australia 2614
Fax (06) 253 2063 (ISD) + 61 6 253 2063

Dėl politinės padėties ir referendumo Sąjūdžio koalicijos „Už demokratinę Lietuvą“ pareiškimas

Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba (AT) atliko istorinės reikšmės darbą, paskelbė Kovo 11-osios aktus, priėmė svarbių įstatymų.

Deja šiuo metu AT iš pralaimėjusios rinkimus Lietuvos komunistų partijos ir atskilusių kadaise Sąjūdžio remtų deputatų susidaro nauja dauguma, saistoma asmeninių ir grupinių interesų. Valstybės likimą rinkėjai patikėjo Lietuvos Sąjūdžiui, tačiau dalis jo deputatų, prieš rinkėjų valią, atsisakė Lietuvos Sąjūdžio politinių nuostatų.

Konstatuojame mūsų akyse vykstančio politinio perversmo ir politinės išdavystės faktą grėsiantį partokratijos restauraciją, o gal būt - ir mūsų Nepriklausomybės apribojimais, evoliucionuojančiu jos praradimu.

Besiformuojanti naujoji AT prokomunistinė dauguma, kuri imasi ir vykdomosios valdžios funkcijų, paralyžuoja ūkio reformas vykdančios vyriausybės darbą. Valstybės biudžetas liko be finansavimo šaltinių socialinėms programoms. Ekonominės reformos įstatymai jau keičiami pralobusiais prisiplėšto visuomenės turto senosios ir naujosios nomenklatūros naudai. Vyriausybei neleidžiama sutvarkyti savivaldybių darbą.

Naujoji AT dauguma (LDDP, Tautos pažangos, Centro, Liberalų, Lenkų frakcijos) nusikalstamai priešinasi aktyvioms politinėms ir teisinėms Lietuvos vadovybės pastangoms išvesti okupacinę kariuomenę.

Naujoji AT dauguma, siekdama įtvirtinti seimokratiją, paskelbė Konstitucijos projektą, artimą dabartiniam Laikinajam Pagrindiniam Įstatymui ir LDDP Konstitucijos projektui. Jame siūloma tik butaforinio prezidento institucija, tuo paliekant nuolatinius įstatymų leidžiamosios ir vykdomosios valdžios konfliktus, pareigūnų, neatsakingumą. Visuomenei primetamas projektas, kuriuo siekiama įtvirtinti dabartinės AT valdymą (suteikiama galimybė AT pasivadinti Seimu) dar ilgam, jei

ne visam laikui. Tokios Konstitucijos pataisos, kurios nepatiktų tokiam „Seimui“, nebūtų įmanomos, nes visą valdžią užrėpęs „Seimas“ pagal tą Konstituciją neleistų rengti sau nepageidaujamų referendumų. Tuo tarpu Sąjūdžio parengti Konstitucijos projektai atmetami.

Konstatuojame, kad besiformuojanti naujoji AT dauguma savo veiksmais destabilizuoja Lietuvos Respublikos politinę ir ekonominę būklę.

Nepakeitus aukščiausiosios valdžios sistemos, neįmanoma toliau vykdyti būtinų reformų.

Vienintelė teisinė išeitis iš tolydžio gilėjančios krizės - tuoj pat priimti Konstitucinį įstatymą „Dėl Lietuvos Respublikos Prezidento“ - esminę būsimosios Konstitucijos dalį. Konstituciniame įstatyme įteisinama demokratinė valstybės

santvarka, nustatomi valdžių santykiai ir atsakomybė.

Tai galime ir privalome padaryti mes, Lietuvos Respublikos piliečiai, tvirtai balsuodami šių metų gegužės 23-čiąją arba (jei AT susipras abu referendumus rengti kartu), birželio 6-tąją.

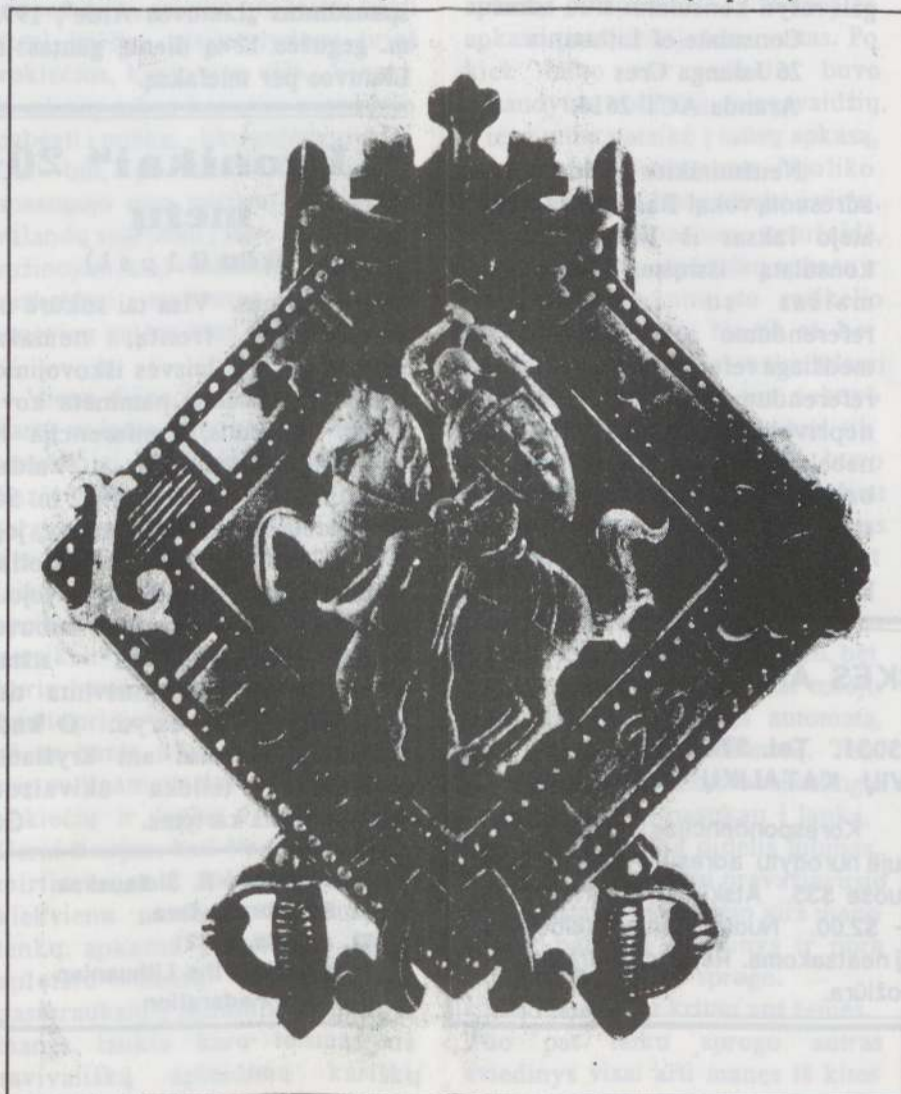
Kreipiamės į Lietuvos žmones, kviesdami ateiti į referendumą ir pasakyti:-

TAIP! - Prezidento institucijos atkūrimui pagal Konstitucinio įstatymo projektą;

TAIP! - Sparčiai ir teisingai ūkio reformai;

TAIP! - Saugiam piliečių ir valstybės gyvenimui.

To nepadarius - toliau vyks niekam neatstovaujančių grupių
(Nukelta į 2 psl.)

„Kronikai“ 20 metų

Ilgalaikė slegianti okupacija verčia laisvę praradusius ieškoti pasipriešinimo būdų, keisti taktiką, mėginti ir šaltuosius ginklus, ne visada kreipiamus tiesiog į prispaudėjų centrą, bet pasukamus tylesnėmis užuolankomis, kurios priešui sunkiau surandamos.

Pokarinio sąmyšio, įkarščio ir nežinios poveikyje mūsų tėvynėje spontaniškai iškilęs ginkluotas partizaninis pasipriešinimas šandien aiškinamas kaip pati pirmoji kovos su grįžusiu okupantu išraiška, sukūrusi jau ir poetų apdainuotą epochą, iš kurios priaugančios kartos dar ilgai galės semtis nepakeičiamų pavyzdžių kaip reikia mylėti tėvynę, savo verte toli prašokstančią jaunų vyrų gyvybes, šeimų gerovę ir ramų gyvenimą. Okupanto slėpta, jo patikėtinių pravardžiuota partizanų veikla, tiesa, Lietuvos neišlaisvino, bet davė labai stiprų impulsą nepasiduoti, tęsti kovą, kuri šakojosi įvairiais skirtingais mėginimais. Po partizanų šalia dar šandien neišryškėjusių ir neįvertintų išfiltravimų valdžioje, stambiu rezistencinės kovos veiksmu 1972 m. iškilo „Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronika“. Iniciatorių tikėta, kad pribrendo laikas ginti sielas, atskleisti melą, skelbti tikrovę apie K. Bendrijos padėtį, ateistinių propagandistų pieštą šviesiomis spalvomis. Išeiti viešumon su tiesos žodžiu buvo sunkus ir pavojingas darbas, pareikalavęs gabaus organizuotumo, ryžtingo pasišventimo, stačiai pirmųjų krikščionių dvasinės stiprybės: geriau mirti, bet tikėjimo ir tiesos neišsižadėti. To naujojo ginklo priešui nepavyko išmušti iš rankų, nors teko sumokėti aukštą kainą - tikėjimą ir tėvynę mylinčių žmonių kančiomis, sveikatos praradimu ir lėta mirtimi tremtyje. Tačiau šitoji auka smogė priešui tokia jėga, kad jam nebebuvo įmanoma atsilauki. Fizinio susinaikinimo nepabūgęs didžiadvasis žmogus išėjo laimėtoju. Tiesos žodis pavirto dinamitu, sprogdinančiu „blogio imperijos“ pamatus.

Minime „Kronikos“ dvidešimtmetį. Sukaktis ne vien raštijai ar tiesos žodžiui prisiminti ir pagerbti. Sukaktis verčia didžios apimties tautos istorijos lapą, kuriame giliai įspausti naujųjų knygešių ir laisvės kovotojų vardai: kun. Sigitas Tamkevičius, P. Plumpa, N. Sadūnaitė, V. Lapienis, O. Pranckūnaitė ir daugelis kitų žinomų ir nežinomųjų visame plačiame ryšių ir pavojingų uždavinių tinkle. Išėjimoje knygų lentynose išsirikiavo 10 storų tomų, išleistų Lietuvos „Kronikos“ sąjungos, vadovaujamos kun. K. Kuzminsko. (Atskirais sąsiuviniais „Kronika“ buvo leidžiama JAV Liet. Kat. kunigų vienybės ir anglų kalbomis; į anglų k. vertė kun. K. Pugevičius). Slaptais keliais, net rusų disidentams talkinant, savilaidiniai sąsiuviniai buvo gabenami į laisvąjį pasaulį ir čia spausdinami dideliu tiražu. Paruoštomis ir gražiai išleistomis „Kronikomis“ anglų bei kitomis kalbomis tiesos žodis pasiekė ir sujungino tarptautines žmogaus teisėms ginti organizacijas, K. Bendrijos hierarchus ir šiaip geros
(Nukelta į 2 psl.)

Piliečio pažymėjimo išdavimas

ĮVYKIAI

Piliečio pažymėjimo išdavimas vyksta sparčiai, ypač Melbourne. To, žinoma, ir reikia, kad mes bent kiek galėtume įsijungti į nepriklausomybę atgavusios Lietuvos politinį gyvenimą. Gavę pažymėjimą galės balsuoti referendumė, kuris nuspręš ar Lietuvai reikia tiesioginiai rinkto prezidento. Referendumas įvyks šio mėnesio 23-čią dieną. Pagal valstijas, pilnai sutvarkytų ir išduotų pažymėjimų skaičiai yra sekantys: Viktorija - 73; NSW - 21; Canberra - 16; Pietų Australija - 6. Be abėjo, šios savaitės eigoje šie skaičiai žymiai pasikeis. Taip pat paminėtina skubus reagavimas faksais į keistą dviejų referendumų skelbimą, kai abu klausimai - prezidento posto įvedimas ir svetimos kariuomenės greitas išvedimas - galėjo būti sujungti į vieną referendumą, sumažinant apatiją dažnu balsavimu, bei su tuo susijusias išlaidas. Ypač gausiai prieš tą kairiųjų manevrą buvo reaguota iš Pietų Australijos.

Kai kurie pareiškimai, prašą išduoti piliečio pažymėjimą „užkluivo konsulate, nes nebuvo užpildytas šeštasis pareiškimo klausimas, susidedąs iš dviejų dalių, būtent, ar prašytojas buvo Lietuvos pilietis 1940 metais arba anksčiau ir kada išvyko iš Lietuvos. Šis dvigubas klausimas turi būti atsakytas pilnai, reikalui esant pridėdant atskirtą paaiškinimo puslapį.

Šiuo metu piliečio pažymėjimai duodami ne visiems Australijoje esantiems piliečiams, bet tik tiems kurie nusakyti įstatymo 18-to straipsnio 3 dalyje. Tai toli gražu nereikia, kad kitais įstatymo pramatytais atvejais Lietuvos piliečiai tokio pažymėjimo negaus. Betgi reikia atsiminti, kad piliečio pažymėjimo išdavimo didžiulį darbą darome talkos būdu, tad turime laikytis kokios nors eilės ir galimai efektingiau naudoti savo jėgas. Todėl dabar ir apsiribojame 18-to straipsnio 3-čios dalies numatytais atvejais. Visiems ateis eilė, gi nekantraujantieji visad gali kreiptis tiesiog į Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministeriją, Vivulskio 4A, Vilnius, 2009.

Pagal Aukščiausiosios Tarybos informacijos ir analizės centro, viešųjų ryšių grupės Lietuvos Respublikos pilietybės įstatymo paaiškinimus, yra taip (cituoju):

Pilietybės įstatymo 18 straipsnio 3 dalyje nustatyta, jog LIETUVIŲ KILMĖS ASMENYS, TUREJĘ LIETUVOS RESPUBLIKOS PILIETYBĘ ir nuo 1940 birželio 15 d. iki 1990 m. kovo 11 d. pasitraukę iš Lietuvos, ir šiuo metu gyvenantys kitose valstybėse, IR TURINTIŠ KITA PILIETYBĘ, GALI ATSTATYTI LIETUVOS RESPUBLIKOS PILIETYBĘ. Šiuo atveju įstatymas nereikalauja, kad šie asmenys persikeltų nuolat

gyventi į Lietuvą ir atsisakytų turimos kitos valstybės pilietybės. Tokią pat teisę turi ir nurodytų asmenų vaikai, kurie GIMIMU neįgijo kitos valstybės pilietybės. (Citatos pabaiga)

Kaip tik paskutiniame citatos sakinyje nuskaitytos teisės, tiksliau tariant, privilegijos, kartai sumaišomos su kitomis sąlygomis. Įstatymo projekte buvo kalbama apie pabėgėlių stovyklose gimusių vaikų, kuriems niekas pilietybės teisės nedavė, nes ir jų tėvai nebebuvo pageidaujami darbininkai ir turėjo įieškoti kituose kraštuose prieglobstės.

Dar sykį noriu pabrėžti, kad pažymėjimo davėjai nedaro jokio vertinimo, kas daugiau ar mažiau vertas pilietybės. Paprasčiausiai šiuo metu apsiribojama vienu įstatymo straipsniu, kad sumažinti darbo krūvį. Kitaip reikėtų teisininkų pagalbos, o tam mes neturime resursų.

Dar vienas reikalas. Visi rašantieji konsulatui, prašome įdėti sau adresuotą voką gražinimui korespondencijos. Tai ne vien tik išlaidų, bet ir laiko klausimas. Tiems, kurie nėra siuntę pundus laiškų neatrodys, kad vokų adresavimas yra toks didelis darbas, gi tai tikrai gali užtrukti ne minutes, o valandas. Be to, siųsdami sau adresuotus vokus, sumažinsite klaidos galimybes. Žinoma, norėtume, kad ir atatinamas pašto ženklų kiekis būtų prilipdytas. Primename, kad minimali medžiaga piliečio pažymėjimui gauti yra sekantys:-

- 1) Pareiškimas piliečio pažymėjimui gauti (neužmirškite 6-to klausimo!);
- 2) Pasižadėjimas, su dabartiniu adresu ir kitomis žiniomis;
- 3) Galiojančio paso fotokopija, kuri parodo asmens tapatybę, gimimo datą ir vietą;
- 4) Trys fotografijos, kurios gali būti sumažintos į 2.5 cm. x 3 cm.

Pareiškimo ir pasižadėjimo blankus galima gauti per apylinkės valdybas, klubus ir pan. organizacijas, o ir pavienius asmenys, norintys gauti blankus, gali rašyti konsulatui šiuo adresu:
Consulate of Lithuania
26 Jalanga Cres
Aranda ACT 2614.

Neužmirškite įdėti ir sau adresuotą voką! Rašant šias eilutes, atėjo faksas iš Vilniaus, kad į konsulatą išsiųstas diplomatinis maišas su instrukcijomis referendumo pravedimui ir kita medžiaga referendumui. Keistokas referendumo įstatymas. Balsavimas neprivalomas, bet kiekvienas nebalsuojantis, praktiškai skaitomas balsuojąs prieš referendumė statomą klausimą.

Kaip tik dėl tos taisyklės, kiekvienas asmuo, gavęs piliečio

pažymėjimą turėtų balsuoti referendume. Kitaip Lietuva gali palikti keista respublika, respublika be prezidento. O gal reiktų pasidaryti monarchija be karaliaus ar karalienės? Deja, tokios keistos referendumo taisyklės, taip apsunčiančios jo pravedimą, nėra vieninteliai reikalai „paveldėti“ iš bolševikinės komunistų sistemos.

Šia proga noriu padėkoti visiems prisidėjusiems, o ypač šiems: Įgaliotiniams, kurie ne tik padeda užpildyti anketas, bet ir pažymėjimus ir juos atsiunčia tik patikrinimui ir antspaudavimui į konsulatą ir kitiems talkininkams, kurie padeda pagarsinti piliečio pažymėjimo išdavimo reikalą, padalina anketų blankus ir užpildytas anketas atsiunčia konsulatui. Nors Canberros lietuvių nedaug, turime nuoširdžiai dirbančių talkininkų konsulate: p.p. Geniai, Vilkaičiai, Švedai, Borumai.

Dr. Algis Kabaila,
Canberra, 1992 gegužės 9

Dėl politines padėties ir referendumo

(Atkelta iš 1 p sl.)

rietenos valdžioje, didės ekonominė suirutė, socialinė konfrontacija, svetimos jėgos kišis į mūsų valstybės reikalus.

Valstybės likimas - mūsų pačių rankose Mes visuomet laimėdavome, kai savo ateitį pasirinkdavome patys.

Lietuvos Sąjūdis
Lietuvos darbininkų sąjunga
Lietuvos demokratų partija
Lietuvos krikščionių demokratų partija

Lietuvos piliečių chartija
Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga
Lietuvos politinių kalinių sąjunga
Lietuvių tautininkų sąjunga
Lietuvos Žaliųjų partija
Lietuvos žemdirbių sąjūdis
Vilnius, 1992 gegužės 9.

Sio pareiškimo tekstas spausdintas „Lietuvos Aide“, 1992 m. gegužės 12-tą dieną, gautas iš Lietuvos per telefaksą.

„Kronikai“ 20 metų

(Atkelta iš 1 p s l.)

valios žmones. Visa tai sukūrė ir vakarietišką frontą, nemažai prisidėjusį prie laisvės iškovojo. Lietuvoje sukaktis paminėta kovo 12 d. Mišiomis, konferencija ir straipsniais spaudoje. Valdas Sutkus „Lietuvos aide“ 1992 m. 56 nr. pastebi: „Šiandien matome, jog teisūs buvo tie „keistuoliai idealistai“, kurie kentėjo ir kovojo.“ Kovota ir kentėta, idealai nebuvo laužomi ar „pritaikomi“ - užtat šiandien švyturiais nušvinta tie, kurie įstengė tai daryti. O kad tikėjimas, kalamas ant kryžiaus, stiprėja - telieka akivaizdu ateinančioms kartoms. C.S.

Published by E. Sidlauskas
22 Stradbroke Dve.,
St. Albans. 3021
President of the Lithuanian
Catholic Federation

TEVIŠKĖS AIDAI

18 Henry St., Kensington, Vic. 3031. Tel. 376 7355
LEIDŽIA AUSTRALIJOS LIETUVIŲ KATALIKŲ FEDERACIJA

Redaktorius Kazys Mioldažys. Korespondencijas, straipsnius, skelbimus, prenumeratas siųsti viršuje nurodytu adresu. Prenumeratos kaina metams \$30. Kituose kraštuose \$35. Atskiras numeris \$1.00. Skelbimai už skilties vieną cm. - \$2.00. Nuolatiniais skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų turinį neatsakoma. Redakcija straipsnius ir korespondencijas taisy savo nuožiūra.

Sv. Tėvas audiencijoje priėmė Pasaulinės Katalikų Mokytojų Sąjungos valdybos atstovų grupę, viso apie 20 asmenų. Juos sveikindamas, Jonas Paulius II visų pirma iškėlė katalikų mokytojų sąjungos suteiktą didžią pagalbą Vidurio ir Rytų Europos kraštų mokytojams. Glaudūs ryšiai, kuriuos pastaraisiais metais užmezgėte su Vidurio ir Rytų Europos kraštų mokytojų organizacijomis, jūsų patarimai ir nesavanaudiška pagalba Rytų Europoje pertvarkant švietimo sistemą, - kalbėjo popiežius, - be jokios abejonės, jau netolimoje ateityje duos gausius vaisius, padės išugdyti naują, susipratusių ir žmogiškumą virš visko gerbiančių žmonių kartą.

JAV-bės, panašiai kaip anksčiau Europos Ekonominės Bendruomenės, pripažino Bosnijos-Hercegovinos respubliką. Nepaisant tarptautinio naujos valstybės pripažinimo, Serbijos aviacijos lėktuvai pakartotinai įsiveržė į Bosnijos-Hercegovinos oro erdvę, raketomis apšaudė ir Medjugorje miestelį, kuriame yra pagarsėjusi Marijos šventovė. Kaip pranešė vietos radijas, dešimtytys amerikiečių maldininkų buvo priversti šią naktį praleisti slėptuvėse.

Popiežius Jonas Paulius II-sis privačioje audiencijoje priėmė Lietuvos Respublikos krašto apsaugos min. Audrių Butkevičių. Per daugiau negu 20 minučių trukusį pokalbį buvo paliesti aktualūs Lietuvos saugumo klausimai. Ministrą Butkevičių pas Šventąjį Tėvą lydėjo Lietuvos diplomatinės tarnybos įgaliotinis Kazimieras Lozoraitis. Ministras Audrius Butkevičius šiomis dienomis Romoje dalyvuoja NATO gynybos kolegijos surengtame studijų suvažiavime.

Vis labiau didėja Ukrainos ir Rusijos nesutarimai dėl Juodosios jūros laivyno. Ukrainos prezidentas Kravčiukas pasirašė dekretą, kuriuo Ukraina laivyną perima savo kontrolėn. Ukrainiečiai desantininkai apsupo Juodosios jūros laivyno vadovybės būstinę Sevastopolyje. Tuo tarpu, prezidentas Jelcinas pasirašė kitą dekretą skelbiantį, kad laivynas pasilieka Rusijos žinioje ir raginantį karininkus nepalikti Ukrainos valdžiai. Kaip pastebi apžvalgininkai Vakaruose, ginčas dėl Juodosios jūros laivyno pasiekęs savo viršūnę. Jei anksčiau galėjo atrodyti, kad visai nesunku bus kompromisiniu būdu pasidalinti buvusiais sovietiniai karo laivais, tai dabar vis labiau aiškėja, kad nei Rusija, nei Ukraina nėra linkusios, leisti į kompromisus ir yra rimtas pavojus, kad šis ginčas galintis virsti net ginkluotu konfliktu.

Buvęs Sovietų Sąjungos prezidentas Gorbačiovas pasakė, kad yra pasirengęs suteikti Lietuvos generaliniam prokurorui visas jo turimas informacijas apie Lietuvos komunistų sąmokslą su raudonosios armijos pagalba 1991-ais metais sausio tryliktąją nuversti Lietuvos valdžią. Pirmininkas Landsbergis šia proga pastebėjo, kad Gorbačiovo sutikimas suteikti informacijas Lietuvos generaliniam prokurorui, galys būti siejamas su prezidento Jeltsino neseniai pareikšta nuomone, kad jei sausio tryliktąją būta nusikalstamų veiksmų, už juos atsakingi asmenys turi būti nubausti.

KARO IR TREMTIES AUDROSE

Esame apsupti pragariškas šokis su mirtimi

Rašo kun. Alfredas Pranas Rūkšta - (Teologijos magistras-kapitonas)

Už mūsų "narsumą" ir greitą žygį pirmyn turėjome užmokėt aukštą kainą.

Beveik visi daliniai 8 pėstininkų divizijos, nelaukdami pagrindinių armijos jėgų, rovė pirmyn, kad tik kuo greičiau pasiektų Drezdeną. Jau buvome jo priemiesčiuose. Per radiją reikalavom, kad kuo greičiau atvežtų mums ginklų ir kitų kariškų reikmenų. Ir štai gaunam keistą įsakymą: „Visi daliniai kuo greičiausiai turi grįžt į rytus ir susiformuoti tarp miestų Kamenz-Elstra“. Kariuomenei įsakymas yra šventas dalykas ir nėra jokių diskusijų, nors pagal mus Drezdeną jau galima buvo užimti net nelaukiant pagrindinių armijos jėgų. Bet, tur būt, fronte ir armijos štabai žino geriau, ką daryti, ir todėl nedelsdami aplaidžiame Drezdeno priemiesčius - skubam į nurodytą formavimosi vietą.

Susitikę su likusiais mūsų divizijos daliniais, sužinojom, kad esame atkirsti nuo pagrindinių armijos jėgų, nes mums iš šono nuo Sudetų, iš pietų įlindo Feldmaršalas Schoerner su savo motorizuotu junginiu. Schoerneriu nerūpėjo mūsų daliniai, kurie buvo taip giliai įję Vokietijos gilumon, bet jis pildė Hitlerio įsakymą ir ėjo į pagalbą Berlynui, o mes visai atsitiktinai buvome patekę ant jo kelio. Netikėtas jo pribuvimas sumaišė mūsų žygį į Drezdeną. Gavom įsakymą jį sulaukyt. Drezdeno įgula persiformavo ir pradėjo mus spauti iš vakarų, o iš rytų ir pietų turėjom Schoernerio junginį. Vienu žodžiu - buvome apsupti. Turėjom du uždavinius: prasimušt pro Schoernerio jėgas ir susijungt su savo pagrindinėm armijos jėgomis. Antra: sustabdyt arba sumušt Schoernerį ir neleisti, kad jis nueitų Berlyno pagalbai. Prasadėjo pragariškas šokis su mirtimi. Pirmiausiai netekom pulko vado ir jo padėjėjo. Išvažiavo pas pirmą diviziją jos patikrinimui, ir dingo be žinios. Aišku, vadovybę perėmė kiti kariai, bet vado netekimas blogai veikia kareivių dvasią.

Gavau įsakymą su įrankiais nueit į pėstininkų apkasus ir pataisyti sugedusius telefono ir radijo aparatus. Ant tų apkasų, kuriuose aš taisiau aparatus, vokiečiai paleido ginklų audrą. Pirmą audrą buvo atremta. Vokiečiai paliko prie mūsų apkasų įtvirtinimo keliolika sužeistų, užmuštų, ir pasitraukė. Po trumpo laiko paleido antrą ginklų audrą. Daug žuvo, bet keliolika pasiekė mūsų apkasus. Prasadėjo kruvinas „šokis“ ant durtuvų ir kastuvėlių. Vienas vokiečiai netikėtai įšoko į apkasą ir stvėrė mane iš užpakalio, metė ant žemės ir stvėrė revolverį, bet nebespėjo iššaut, nes mano draugas jį persmeigė durtuvu. Vokiečiai krito ant manęs aimanuodamas ir liedamas kraują. Išlindau iš po vokiečio visas kruvinas ir apkvaišęs.

Kadangi mūsų jėgos pasirodė didesnės, vokiečiai neišlaikė ir pradėjo trauktis savo apkasų pusėn. Mūsų apkasus apmėtė rankinėm granatom. Viena granata sprogo netoli manęs. Vienas tos granatos šrapnelis pataikė man į krūtinę. Visa laimė, kad kišenėje turėjau sidabrinę dėžutę cigaretėms (nors esu nerūkantis). Šrapnelis nuslydo nuo dėžutės ir atsimušė į krūtinę, bet jau neturėjo jėgos perverti krūtinę. Taip išsigelbėjau nuo mirties. Antras šrapnelis sužalojo dešinės rankos pirštą. Nuo

sprogimo netekau sąmonės. Atsibudau karo lauko ligoninės palapinėj. Sanitarai Aleksas Nievinskas ir Jurgelevičius man pasakė, kad su manim nėra taip blogai, kaip iš karto atrodė. Iš krūtinės šrapnelis liko išimtas, o pirštas liks vėliau amputuotas, kai bus aprūpinti sunkiau sužeisti kareiviai. Čia verta paminėti, kad iš krūtinės išimtas šrapnelis randas Skorošycų pradžios mokyklos istorinėj salėj. Tai kaimas Opolės vyskupijoje, kuriame aš buvau ilgą laiką klebonu. Sužinojęs apie gresiančią piršto amputaciją, pabėgau iš ligoninės į savo dalinį.

Kartais kažkas žmogų perspėja prieš gresiančią pavojų. Vieną dieną, kai buvome apsupti, nuėjau miško pakraštį ir, atsirėmęs į medelį, žiūrėjau į laukus, toli matomą kaimą ir vidury kaimo stovinčią bažnytelę. Staiga mano kūną sukrėtė kažkoks širpulys, pasijutau labai nuvargęs ir taip kaip stovėjau prie medžio, iškart sėdau ant žemės. Dar nesusėjau gerai atsist, kai į tą medį, mano krūtinės aukštumoje, įsmigo prieštankinis sviedinys, atluo nuo medžio kamieno skeveldrą ir nukrito kiek toliau ant žemės. Nušliaužęs į mišką, tarp medžių, padėkojau Dievui ir Angelui Sargui už išgelbėjimą nuo mirties.

Sekančią dieną su autokolonos vadu ir dviem kareiviais važiavom į baterijų pastovio vietas pakeisti akumulatorius prie pabūklų, kurie yra naudojami taikinimo prietaisams apšviesti laike naktinio šaudymo. Privažiavom kažkokį kaimą. Prie pirmų namų to kaimo sustabdė mus vokiečių lauko žandarai. Matyt, nesitikėjo, kad vokiečių civiliniu automobiliu važiuoja lenkų kareiviai. Mes buvome greitesni. Iššokę iš automobilio, grioviu pradėjom bėgti atgal į mišką, atsišaudydami prieš vokiečius, kurie mus vijo. Vienas iš eilinių mūsų kareivių nesusėjo pabėgti į mišką, - liko gulėt giovyje. Gal būt, jis savo kūnu mus apsaugojo nuo mirties? Po kelių valandų sugrįžom į savo dalinį. Čia sužinojom, kad vokiečiai bando mus suskaldyti į mažesnes grupes, kad lengviau galėtų mus pribaugti.

Vieną dieną bazės sunkvežimis kartu su įgula buvo paimti parvežti amunicijai iš sandėlių į dalinius. Bazės įrengimas ir aš kaip sargybinis likau prie ūkio pastatų ties upeliu Schvarz Elster. Tuo laiku pėstininkai, kurie buvo apsikasę prie upelio, gavo įsakymą persikelt nuo upelio prie miško, kuris buvo mūsų užpakaly. Prie upelio priėjo vokiečiai. Tokiu būdu aš su bazės įrengimais atsidūriau taip vadinamoj neutralioj zonoj tarp vokiečių ir lenkų fronto linijos. Gerai žinojau, kad čia pasilikti - tai mirtis nuo vokiečių, kurie kiekvienu momentu gali užpulti lenkų apkasus pamiškėj. Jeigu apleisiu bazės įrengimą ir pastitrauksiu į pėstininkų apkasus, manęs laukia karo teismas už savivališką apleidimą kariškų įrengimų, kurie buvo pavesti mano

sargybai. Tuo labiau mano padėtis buvo keblė, nes neturėjau nei vieno gero radijo aparato. Atsargiai įtraukiau svarbesnius bazės aparatus į kluoną ir pridengiau šiaudais. Pradėjau taisyti radijo aparatą, kad galėčiau iššaukti pagalbą. Dar nesusėjau pataisyti, kai pamačiau, kaip nuo mūsų apkasų per lauką visu greičiu važiavo dvi tankėtės. Vokiečiai pradėjo šaudyt.

Visa laimė, kad neturėjo prieštankinių pabūklų. Tankėtės be kliūčių privažiavo prie to kluono, kur buvau su bazės įrengimais; greit sukrovėm svarbesnius aparatus į tanketes, ir tuojau nuvažiavom mūsų apkasų link. Tas tanketes atsiuntė pulko vado pavaduotojas dėl pulko ryšių. Už tai, kad neapleidau bazės įrengimų, nors grėsė man betarpiškas pavojus, likau atžymėtas Sidabriniumi Medalium „Virtuti Militari“.

Įrengimai bazės liko nuvežti į tolimesnį mišką, o aš likau komandiruotas į pėstininkų dalinį tam laikui, kol būsim apsupti. Keliolika metrų nuo miško įšokau į pavienį apkasą, ir tuo pat momentu į apkaso viršų įsikirto šautuvo kulka. Mažiausias mano judesys buvo kulka taikiny. Iš to apkaso išlipt gelėsiu tiktai naktį, o jeigu anksčiau vokiečiai puls? Tada mane paims. Pradėjau galvot, kaip iš tos padėties išsipainiot. Atsargiai paruošiau apkasą, kad lengvai galima būtų iš jo iššokt. Tada pakabinau savo kepurę ant lazdos ir įsmeigiau ant apkaso viršūnės. Kai į kepurę pataikė kulka, iššokau iš apkaso ir kiek tik turėjau jėgų nubėgau į mišką, krisdamas už pirmo medžio. Pasisekė ...

Tame miškely sėdėjo apkasuose kareivių grupė. Aš įšokau į vieną apkasą „L“ pavidalo. Vienoj to apkaso vietoj sėdėjo leitenantas. Po kiek laiko tas miškelis buvo apšaudytas vokiečių minosvaidžių. Viena mina pataikė į mūsų apkasą, ten kur sėdėjo leitenantas. Iš jo liko tiktai skudurai, kurie išlėkė į viršų. Manęs toji mina net nesužeidė, tiktai apkurta. Apleidau apkasą ir pradėjau bėgt nuo to miškėlio didelio miško link. Ne tik aš, bet ir kiti kareiviai, nelaukdami įsakymo, - nes turbūt jau nebuvo kam jo duot, - irgi bėgo, kad tik toliau nuo miškėlio, kuris buvo minosvaidžių taikiniu. Keliasdešimt metrų priešaky manęs bėgęs kareivis staiga pašoko ir krito ant žemės. Po jo kojom sprogo mina, - iš kojų liko tiktai sudraskytos kelnės. Pradėjau bėgt jį gelbėti, bet jis, pamatęs kas atsitiko, dar turėjo tiek jėgų, kad pakėlęs automatą, paleido seriją sau į pabarzdę. Ten jau jokia pagalba nebuvo reikalinga.

Iš tos pievos pasukau į lauką, kur augo jau gana didelis lubinas, bėgau taku, padarytu pravažiavusio tanko. Staiga švilptelėjo virš mano galvos pabūklų sviedinys ir porą šimtų metrų toliau sprogo.

Tuo momentu krita ant žemės. Tuo pat laiku sprogo antras sviedinys visai arti manęs iš kitos pusės. Po tų dvejų sprogimų aš

pašokau ir bėgau toliau. Vėl pasikartojo dvejų sviedinių sprogimai. Ir taip tris ar keturis kart pasikartojo tas šaudymas. Vadinas, iš pabūklų šaudė į pavienį kareivį kaip į tanką ar mašiną. Gal jie per daug turi amunicijos?

Toliau bėgdamas pamačiau kelią, kuriuo važiavo mūsų manta. Tas kelias buvo apšaudytas pabūklais, galbūt tais, kurie šaudė į mane. Vienas sviedinys pataikė į vežimą ir sprogo. Iš vežiko ir vežimo liko tiktai skeveldros ir skudurai. Arkliai sudarkyti, baisiai kriokė, negalima buvo to pernešt. Pradėjo viskas degti. Dvokė taip baisiai, kad galima buvo uždušt. Kad arkliai nesikankintų, pribėgęs paleidau iš automato į kiekvieną seriją šūvių ir nubėgau didelio miško link.

Be reikalo atsitolinau kelio, maniau, kad toliau nuo kelio bus saugiau. Bėgdamas miškan, džiaugiausi, kad pasibaigs mano „Kryžiaus kelias“. Kai buvau keliolika metrų nuo pirmų medžių, iš už vieno medžio išėjo vokiečiai. Sustojau. Jis pakėlė automatą ir šovė į mane, bet tik kartą, nepateikė ir automatas užsikirto. Iškeliau savo automatą ir riktelėjau „Haende hoch!“ Vokiečiui automatas išpuolė iš rankų ir pakėlęs jas aukštyn, pradėjo prašyt: „Nict schiessen“ ir „Hitler kaput“. Nors keliolika sekundžių prieš tai jis norėjo mane nušaut, dabar aš jį matydamas beginklį ir prašantį dovant jam gyvybę, nemaniau jo šaudyti ir pasakiau: „Raus!“ Po kiek laiko nusikračiau išgąščio, paėmiau vokiečio automatą ir nubėgau kelio link, nes ten mačiau mūsų kareivius, kurie kaip ir aš traukėsi į tą mišką. Ten sutikau iš mūsų divizijos 32 pėstininkų pulko dalinį ir prisijungiau prie jų. Dabar buvau saugesnis. Buvome dideliame miške. Kadangi artėjo naktis, nusprendėm čia apsinakvot. Mūsų buvo virš 100 asmenų. Išstatė stiprią sargybą, nuėjom miegot. Apie vidurnaktį ir man teko eit sargybą. Išgirdau kažką artinantis prie mūsų. Pasislėpęs už medžio, riktelėjau „Stoji!“ Bet jis neklaurė, ėjo artyn. Dar kartą sušukau vokiškai: „Halt!“ Kadangi tas irgi nepadėjo, šoviau jo link virš galvos, bet jis nepaisydamas šūvio, pradėjo bėgt į mane. Paleida į jį visą seriją iš automato. Pataikiau. Pasigirdo tik „mū“, ir krito negyva ... - karvė. Visa laimė, kad mūsų transportas ant vežimo turėjo didelį katilą. Virėjas išvirė labai skanius pietus. Visi man dėkojo, kad aš tą karvę nušoviau.

Išspraso Irano kareivius

Ryga - RFE pranešė, jog Latvijos Gynybos ministerijos pareigūnas Auseklis Plavins pasakė, kad Latvija pareikalavo baigti rusams Irano kareivių apmokymą Bolderaja vietovėje, netoli Rygos. Šioje buvusioje sovietinėje bazėje yra daugiau negu 600 Irano kareivių su aukštesniais laipsniais. Jie pagal pasirašytą su Sovietų Sąjunga sutartį čia turi atlikti 2 metų kursą. Latviams buvo pranešta, jog JAV laivyno žvalgyba turi žinių, kad Iranas perka naują povandeninį puolamąjį laivą iš Sandraugos valstybių ir mokys savo jūrininkus Latvijoje, kaip jie turi tą laivą operuoti.

„Draugas“ Nr. 34

Šv. Kazimiero Kolegijos dvasingumo žiburys

Kas metai balandžio 11 dieną yra švenčiamas Stanislovo vardadienis. Ne išimtis ir šie metai. Jau daugelį metų Šv. Kazimiero kolegijoje darbuojasi daugeliui gerai žinomas ir pažįstamas prelatas Stasys Žilys. Sia proga, nors jau ir praėjus keletui dienų nuo šios šventės, norėčiau kai ką papasakoti apie mūsų gerbiama dvasios tėvą, prelatą Stasį Žilį.

Prelatas Stasys Žilys gimė 1924 metais rugsejo 24 dieną, Dargalių kaime, Silalės valsčiuje, Tauragės apskrityje (dabar Silalės rajonas). Baigęs vidurinį mokslą, įstojo į Telsių kunigų seminariją. Antrasis pasaulinis karas neatnešė nieko gero ir prelatui, tada dar jaunam klierikui, išskyrus negandas ir nelaimes, bei pasitraukimą iš Lietuvos. 1944-45 metais teologines studijas tęsia Eichstatte. 1945.X - 1951.VI.23 gyvena kolegijoje ir studijas tęsia Romoje. Studijuoja Popiežiškajame Grigaliaus universitete. Kunigu pašventinamas 1948 metais gruodžio 18 dieną. 1949 metais birželio mėnesį gauna teologijos licencijato laipsnį. 1951 metais birželio 23 išvyksta į Kanadą, į Amos vyskupiją, kur dirba šios vyskupijos vyskupo sekretoriumi. Į Romą sugrįžta 1956 metais spalio 8 d. Toliau tęsia studijas tame pačiame Popiežiškajame Grigaliaus universitete. 1959 metais kovo 9 dieną gauna teologijos daktaro

laipsnį. Nuo 1959 metų balandžio 15 d. iki 1963 metų eina kolegijos prefekto pareigas. 1962 metais kovo 3 d. pradeda dirbti Rytų Kongregacijos archyvuose. Nuo 1963 metų iki dabar yra kolegijos dvasios tėvas.

Mes, atvykę iš Lietuvos klierikai, greitai pajutome prelato pagalbą ir paramą mums. Ypač įdomu yra pasikalbėti su mūsų visų gerbiamu ir mylimu dvasios tėvu. Tai tikras neišsenkamų žinių šaltinis. Prelatas S. Žilys dirba negailėdamas savo jėgų, visa ką gali, stengiasi perduoti mums. Mūsų dvasios tėvas yra labai kuklus žmogus ir niekam nieko nepasakoja apie save. Sunku yra ką nors iš jo paties lūpų išgirsti apie praeitį. Gal todėl, kad ta praeitis, kaip ir daugeliui išeivių, buvo ir dar galbūt yra žiauri? Tačiau nors ir išstremtas iš Tėvynės, gyvenimo audrų ir vėjų blaškomas jaunas klierikas atvykęs į Romą nenuleido rankų, o ėmėsi darbo ir studijų. Niekas dabar tiksliai negali pasakyti, kiek vargų, bėdų, nelaimių ir negandų teko iškentėti šiam tauriam kunigui. Tačiau jis išliko nepalaužtas ir tvirtas. Gerbiamas prelatas turi labai gerai išlavintą ranką tapybai. Gyvendamas Romoje ir dirbdamas Rytų Kongregacijos archyvuose, prelatas yra iliustravęs ir keletą knygų. Jo gražūs tapybos darbai puošia ir

mūsų kolegiją. Ir dabar mūsų dvasios tėvas randa laisvo laiko nuo darbo ir kaip visada, nepamiršta tapybos. Kaip teologijos daktaro laipsnį turįs prelatas S. Žilys yra nemažai pasidarbavęs ir daug nuveikęs mokslo srityje. Jis parašė pora knygų lietuvių kalba: pirmoji apie sakramentus, iš serijos „Gyvenimo šaltiniai“, o antroji „Gyvoji liturgija“, taip pat iš serijos „Gyvenimo šaltiniai“. Čia tik keletas matomų jo darbų. Tačiau kiek dar yra nežinomų darbų, kuriuos yra nuveikęs prelatas Stasys Žilys. Bekalbant su gerbiamu prelatu, jis prasitarė:-

„Aš niekam nesu pasakojęs apie save niekada ir niekada nieko nepasakosiu. Tačiau aš turiu visa tai, ką apie mane yra parašę ar pasakę kiti žmonės.“

Ir tada prelatas parodė tvarkingai ir gražiai sudėtus iš įvairių laikraščių iškirptus straipsnius, kuriuose buvo rašoma apie jį. Rašę yra ne tik lietuvių išeivijos laikraščiai, bet taip pat netgi ir Vatikano spauda ne vieną sykį savo laikraštyje „L'Osservatore Romano“ mini gerbiamo prelato vardą. Tai vienas iš įrodymų, kad mūsų kolegijos dvasios tėvas yra daug nuveikęs Lietuvos ir visų mūsų labui.

Teatlygina Jam už tai Viešpats!
Gintautas Gudas

Susitarimas dėl Baltijos jūros apvalymo nuo užteršimo

Dvylika Baltijos Tarybą sudarančių šalių ir Europos Ekonominė bendrija Helsinkyje pasirašė susitarimą dėl Baltijos jūros apvalymo nuo užterštumo - pramonės gamybos atliekų, įvairių kitų nuodingų medžiagų. Pagal susitarimą tam tikslui per dvidešimtmetį bus paskirta 22-ųjų su puse miliardo dolerių suma. Susitarimą sveikina visi Baltijos jūros baseino kraštai, taip pat Europos Ekonominė bendrija, susirūpinę, kad Baltijos jūra gali „mirti“, jei nebus imamasi skubių priemonių jai apvalyti nuo dešimtmečiais į ją metamų įvairių atliekų, ir drauge apsaugoti nuo naujo užteršimo. Kaip pažymėjo Suomijos aplinkos apsaugos ministerijos atstovas Kehonen, Baltijos jūrą labiausiai teršia buvusios Sovietų Sąjungos ir kai kurių Vidurio Europos kraštų upių vandenimis nutekancios įvairios atliekos. Oro atmosferą teršia ne tik Baltijos jūros baseino kraštų, ypač Lenkijos ir Vokietijos, bet net ir Čekoslovakijos pramonės įmonės. Po Antrojo pasaulinio karo Sovietų Sąjunga ir Rytų Vokietija išmetė į jūros dugną nemažai cheminių ginklų. Aštuntame dešimtmetyje buvo pasirašyta tarptautinė konvencija dėl Baltijos jūros rajono aplinkos apsaugojimo, bet nė viena šalis, pirmiausia Sovietų Sąjunga, rimtai nevykdė prisiimtų įsipareigojimų, toliau ramiai teršė jūros vandenį, juos pavertė atliekų baseinu. Dabar pagaliau susitarta veiksmingai kovoti prieš vandenų užteršimą, tam tikslui paskirtas reikiamas lėšas. Susitarimą pasirašė Ukraina, Rusija, Čekoslovakija, Lietuva, Latvija, Estija, Norvegija, Suomija, Švedija, Danija, Vokietija, Lenkija ir Europos Ekonominė bendrija. LRTV

Portugalijoje, Fatimoje vyko tarptautinis taikos kongresas

Nuo gegužės 8 iki 12 dienos Portugalijoje, Fatimoje vyko tarptautinis taikos kongresas, skirtas Švenčiausios Dievo Motinos pirmojo pasirodymo Fatimoje 75-osioms metinėms. Kaip žinome, 1917 metų gegužės 13 d. Fatimos apylinkėse Marija pasirodė trimis vaikams: Liucijai dos Santos, Pranciškui Marto ir jo sesutei Jacintai.

Kongresą organizuoti buvo patikėta Portugalų Katalikų universiteto teologijos fakultetui, kuris į šį renginį pakvietė daugelį katalikiškojo ir kultūros pasaulio įžymybių. Siame tarptautiniame Taikos kongrese bus nagrinėjamos tokios temos: „Teisingumas ir taika. Praeities ir ateities bažnytinės iniciatyvos vizija“, „Dvasingumas, kaip taikos prielaida“, „Bažnyčia ir taika“ bei panašios.

Gegužės 13-ąją iškilmingoms Marijos pirmojo pasirodymo Fatimoje 75-mečio minėjimo pamaldoms vadovaus šv. Tėvo deleguotas Vatikano Valstybės sekretorius kardinolas Angelo Sodano. LRTV

BUVO AREŠTUOTAS KRANTŲ APSAUGOS KOMENDANTAS ČERNYKH

Rusijos laivyno Baltijos jūroje vadovybė pareiškė protestą Lietuvos vyriausybei dėl pulkininko Ivano Černykh arešto. Krantų apsaugos trečiosios rusų divizijos komendantas Černykh Lietuvos prokuratūros įsaku buvo suimtas, apkaltinus, kad parėmė praėjusių metų rugpiūčio mėnesio pučą Maskvoje. Rusijos laivyno Baltijos jūroje vadovybė Lietuvos vyriausybei pasiūstame protesto rašte reikalauja, kad suimtas pulkininkas būtų tuoj paleistas, išpėja, kad priešingu atveju, laivyno vadovybė pati pasirūpina pulkininką, jėga išlaisvinti ir pažymi, kad visa atsakomybė už šį incidentą atiteks Lietuvos valdžiai. Rusijos užsienio reikalų ministras Kozyrevas, šiuo metu lankantis buvusias sovietines respublikas, Turkmėnijos sostinėje Aškhabade pasakė, kad rusų pulkininko suėmimas Lietuvoje prieštarauja Rusijos ir Lietuvos santykių eigai. Apžvalgininkai šia proga primena, kad Lietuvos prokuratūra ir vyriausybė, po nepasisekusio pučo rugpiūčio mėnesį, pakartotinai kreipėsi į Maskvą, reikalaujamos, kad pučo šalininkai Lietuvoje, perversmo metu ėmėsi žygių prieš teisėtą Lietuvos valdžią, būtų perduoti Lietuvos teismo organam. Maskva, betgi, į šį reikalavimą niekad neatsakė.

Prokuroras Juozas Gaudutis patvirtino pulkininko Ivano Černykh areštą, pranešė, kad suimtas dabar yra laikomas viename Vilniaus kalėjime, kur tardytojai, advokato akivaizdoje, jį apklausinėja. Gaudutis pasakė žurnalistam, kad kriminalinė byla pulkininkui Černykh buvo užvesta jau praėjusių metų rugpiūčio 24-ąją: jis kaltinamas tuo, kad vykdė pučistų įsakymus, ėmėsi žygių,

siekusių nuversti Lietuvos valdžią ir pažeidusių Lietuvos Respublikos suverenumą. Prokuroras Gaudutis pažymėjo, kad divizijos komendantas Černykh pučo dienomis sukvietęs Klaipėdos įmonių ir įstaigų viršininkus, pareikalavo, kad jie vykdytų pučistų įsakymus, su kariškių būriu taip pat bandė užimti televizijos pertransliavimo stotį Gauailuose, o pučui nepasisekus įvairiais būdais siekė sutrukdyti Lietuvos prokuratūros pradėtus tyrinėjimus apie pučistų šalininkų nusikalstamą veiklą Lietuvoje.

Vilniuje buvo paleistas Lietuvos prokuratūros įsaku prieš dvi dienas suimtas Rusijos laivyno pulkininkas Ivanas Černykh. Pulkininkas buvo paleistas po Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos pirmininko Vytauto Landsbergio ilgo pasitarimo su į Vilnių atskubėjusiais šiaurės-vakarų armijos vyriausiuoju vadu generolu Mironovu, Baltijos jūros laivyno vadu admiralu Jegorovu ir Rusijos užsienio reikalų ministerijos

Aukščiausiosios Tarybos sprendimą praveisti liaudies referendumą

Užsienio spaudos agentūros informuoja apie Lietuvos A.Tarybos sprendimą birželio keturioliktoji praveisti liaudies referendumą dėl buvusios raudonosios armijos išvedimo iš Lietuvos dar šiais metais ir dėl okupacinės kariuomenės Lietuvai sukeltų nuostolių atlyginimo. Konkrečiai referendumo dalyviai bus kviečiami pasisakyti ar nori, kad sovietų kariuomenė dar šiais metais pasitrauktų iš Lietuvos. Agentūros šia proga pastebi, kad Lietuvos gyventojai jau bent du kartus masiniai pasisakė už svetimos

atstovu. Pulkininkas Černykh buvo perduotas šiem Rusijos kariuomenės ir civilinės valdžios įgaliojimams, kurie įsipareigojo pasirūpinti, kad pulkininkas prisistatytų Lietuvos Prokuratūrai, kai ateityje bus šaukiamas apklausinėjimui. Spaudos agentūrų žiniomis, Černykh'as iš Vilniaus išvyko į Kaliningradą.

Pakrantės apsaugos trečiosios divizijos vadas pulkininkas Černykh yra Lietuvos Prokuratūros apkaltintas tuo, kad parėmė pučą Maskvoje praėjusių metų rugpiūčio mėnenį, bandė Lietuvoje vykdyti pučistų įsakymus, kėsindamasis nuversti teisėtą Lietuvos valdžią ir pažeisdamas Lietuvos teritorijos suverenumą. Be to, jis neatsiliepė į Lietuvos Prokuratūros pakartotinius kvietimus pristatyti apklausinėjimui. Pulkininko suėmimas, nors buvo visiškai teisėtas pasak prokuroro Paulausko, sukėlė didelį įtempimą Lietuvos ir Rusijos santykiuose. Įtampa atslūgo tik po to, kai suimtas karininkas buvo išlaisvintas įsakius sumokėti užstatą. LRTV

kariuomenės išvedimą: vieną kartą, nors ir netiesioginiai, per referendumą už ar prieš nepriklausomybės atkūrimą, ir antrą kartą, kai beveik trečdalis Lietuvos gyventojų pasirašė Lietuvos Sąjūdžio petijaciją už raudonosios armijos išvedimą iš Lietuvos artimiausiu laiku. Spaudos agentūros pastebi, kad per referendumą nepriklausomybės atkūrimo klausimu, daugiau negu 90 procentų Lietuvos gyventojų pasisakydami už nepriklausomybę tuo pačiu netiesiogiai pasisakė ir už svetimos kariuomenės išvedimą iš Lietuvos teritorijos.

AUSTRALIJOS LIETUVIŲ JAUNIMO LAIKRASTIS.

Redaktorė J. Žitkevičienė, 29 Ormond Rd., Moonee Ponds Vic. 3039.

Ką Motinos Diena tikrai reiškia?

Dauguma mano, kad Motinos Diena yra vientik apie dovanas, korteles, pigesnes kainas rūbams ir kitokioms prekėms. Žmonės perka dovanas dėlto, kad pigu ir kartais be reikalo. Kada perki kortelę savo mamai ir perskaitai ką nors gražaus, pavyzdžiui: „Aš Tave myliu!“ Tai reikia ir parodyti, kaip tu myli savo Mamą. Tai tu turi pabandyti būti geras, klusnus, linksmas, gabus ir kartais sunkiai padirbėti. Visada

padaryti mamai gerą darbėlį ir atjausti jos rūpesčius. Prašyk Dievulio savo mamai sveikatos ir laimės. Visados atmink kas tau davė gyvybę ir kiek daug ji rūpinasi apie tave. O, jei mama mirus, visada atsimink kokia gera ji buvo. Melskis už ją ir prašyk Dievo, kad jai būtų dangaus ramybė.

Tai, Mamą, gerbk, mylėk ir būk dėkingas visą gyvenimą už viską!

Rimas Strunga
7 skyrius, Melbournas

Mano „Babos“

Aš turiu dvi seneles, vadinu jas abidvi „Baba“. Viena Baba gyvena su mumis, o kita gyvena pati viena savo namuose.

Nors jos yra vyresnio amžiaus, viena - septyniadešimts metų, o kita aštuoniasdešimts metų, jos dar turi brolių ir seserų. Viena turi brolių, kuris gyvena Toront-Kanadoje ir seserį, kuri gyvena Cikagoje-Amerikoje. Kita turi seserį, kuri gyvena Jurbarko-Lietuvoje ir brolių, kuris gyvena netoli Brisbano-Australijoje. Jie yra labai išsiklaide ir aš nevisus esu sutikęs.

Abidvi Babos išvažiavo iš Lietuvos 1944 metais ir gyveno

Vokietijoje penkis metus, tada 1949 metais atvažiavo į Australiją, laivu per Italiją ir Egiptą.

Siais metais jos abidvi važiuos į Lietuvą, apsilankyti pas gimines. Vienai tai bus pirma kelionė į Lietuvą po to, kai 1944 metais ji išvažiavo, o kita - jau ten vieną kartą penkioms dienoms 1987 metais.

Jos abi labai gerai moka kepti pyragus ir gaminti maistą gerai. Jų būdai skiriasi, vieną mėgsta išeiti, o kita yra ramesnio būdo.

Iš vienos pusės jos yra skirtingos ir iš kitos - labai panašios.

Aš jas labai myliu, linkiu daug gražių metų ir laimingos kelionės Lietuvon!

Linas Jokūbaitis, 7 skyrius,
Parap. Sekm. Mokykla, Melb.

Sūnelio gyvenimas

(Premijuotas rašinys)

La bas! Mano vardas yra Bronius. Aš gimiau tėvų namuose-ūkyje. Aš turėjau septynis brolius ir seseris. Mano tėvai buvo Mirta ir Meškis, abudu buvo Skotai-Aviganiai. Ūkininkas buvo mano savininkas.

Vieną dieną, kai mes buvome 4 savaičių amžiaus, ūkininkas atėjo ir įdėjo mano brolius ir seseris ir mane į savo automobilį, ir nuvežė mus į gyvulių krautuvę. Ūkininkas mums pasakė, kad jis turėjo parduoti mus, nes jam reikėjo pinigų.

Gyvulėlių krautuvėje aš mačiau daug gyvulių- žuvų, katinų, paukščių ir vieną vėžlį.

Staiga vieną dieną berniukas su tėvu atėjo į krautuvę ir pažūrėjo į visus gyvulėlius. Pagaliau jis išrinko mane ir nupirko.

Mano naujo savininko vardas buvo Petras ir mano naujas namas buvo didelis ir gražus su dideliu

kiemu. Mano naujas savininkas labai mylėjo mane ir darė daug dalykų su manim.

Antrą dieną, kai buvau naujame name, aš tupinėjau kieme, ir mačiau kiškį, kuris išoko į savo urvą. Norėjau pažūrėti, kur kiškis dingo? - Tai bandžiau skylę nueiti žemyn paskui kiškį. Staiga, negalėjau paskui kiškį eiti, ir negalėjau atgal į daržą eiti. Aš buvau užkliuvęs! Aš lojau ir lojau iki tol, kol kas nors atėjo ir ištraukė mane už paskutinių kojų. Tas buvo mano pirmas nuotykis.

Čia parašysiu mano antrą nuotyki. Vieną dieną, kai Petras vedė pasivaikščioti po parką, aš pamačiau mažą upelį. Nubėgau, ir pamačiau save vandenyje. Aš maniau, kad buvo kitas šuo vandenyje. Tada aš puolau į jį!

Petras atbėgo ir ištraukė mane iš vandens. Po to, aš turėjau mažą slogą, bet man dabar gerai!

Lina Verbylaitė 13 m., Adelaidė

Klasės iškyla į zoologijos sodą

(Premijuotas rašinys)

Mes laukiame autobuso sustojimo. Autobusas sustoja prie mokyklos 9-tą valandą. Į autobusą įlipa vaikai. Autobusas atvažiuoja į zoologijos sodą dešimtą valandą. Aš išlipu iš autobuso pirma. Aš pasiimu su savimi lietpaltį.

Aš matau prie vartų laukinius žvėris. Gyvuliams maisto duoda

vaikai. Laukiniai žvėrys yra zoologijos sode, ir aš matau daug rūšių paukščių narve. Matau krokodilus, roplius ir kengūras.

Aš valgau su draugėmis parke. Priešpiečiams valgau sumuštinį. Nusiperku kioske suvenyrą. Po pertraukos aš vėl žiūriu į žvėris.

Vakare aš važiuoju namo autobusu su draugais. Prie

Laiškas Vasario šešioliktos gimnazijos direktoriui

(Premijuotas rašinys)

Gerbiamas pone Direktoriau,

Aš labai norėčiau lankyti Vasario 16-tos gimnaziją kitais metais. Aš esu lietuvė iš Sydnėjaus ir baigiau gimnaziją pereinamais metais. Lankyti Vasario 16-tos gimnaziją yra mano sapnas, tai man būtų labai įdomu ir malonu gimnazijoje studijuoti.

Ar būtų vietos Jūsų gimnazijoje per 1992-1993 metus? Aš aktyviai dalyvauju Sydnėjaus lietuvių bendruomenėje ir man patinka šokti lietuvių tautinius šokius, dainuoti, ir aš žaidžiu krepšinį su lietuviška komanda ir priklausau skautų grupei. Jau tryliką metų lankau lietuvišką mokyklą, tai gana gerai kalbu ir suprantu lietuvišką kalbą. Man įdomu, į kokią klasę Jūs mane primumet, jeigu atvažiuosiu, ir su kokiais kitais mokiniais aš bendraučiau. Aš bijau, kad aš būsiu atsilikus nuo kitų mokinių, tai gal būtų gerai, jeigu aš truputi toliau ir daugiau pasimokinčiau?

Kada mokyklos atostogos, ir kiek ilgos jos būna? Aš labai norėčiau aplankyti mano šeimyną ir pažįstamus Lietuvoje per atostogas. Gal mokykla net suorganizuoja grupę nuvažiuoti į Lietuvą arba per Europą keliauti? Gimnazija yra viduryje Europos, tai yra gera

galimybė visą Europą pamatyti.

Man irgi labai įdomu, kiek kainuoja įstojimas mokintis gimnazijoje ir kiek už trimestrą kainuoja? Man reikės kur nors apsigyventi, ir aš būčiau Jums labai dėkinga, jeigu Jūs galėtumėte man kambarį surasti, arba pranešti, kiek man apsigyventi kainuos. Būtų puiku, jeigu Jūs man kambarį surastumet prie sportinių įrengimų, nes aš daug sportų žaidžiu. Ar yra kokių kitokių laisvalaikio išskyrus krepšinį? Ar yra tautinių šokių grupė, džiazas arba tautinių dainų grupė? Aš čia Sydnėje, dalyvauju skautų grupėje ir aš norėčiau toliau su skautais išskylauti. Gal Jūs galėtumėte man apie kitas grupes pranešti.

Kokias taisykles turi mokiniai sekti mokykloje ar bendrabutyje? Pavyzdžiui; kada visi valgo? Ar galima savaitgaliais išvažiuoti?

Man labai įdomu iš kur kiti mokiniai atvažiuoja? - nes aš labai noriu su mokiniais iš viso pasaulio susidraugauti. Nes tada galėsiu ateity juos aplankyti.

Ačiū, ir laukiu atsakymo su nekantrumu.

Rasa Venclovas

P.S. Pirma turiu su tėvais pakalbėti, sužinoti, kada aš iš Australijos išvažiuosiu, ir kada atskrisiu į Vokietiją.

Laiškas Vasario 16-tos gimnazijos direktoriui

(Premijuotas rašinys)

Gerbiamas p-ne Direktoriau,

Birželio mėnesį, 1992, aš norėčiau mokytis Vasario Šešioliktos gimnazijoje. Ar Jūs manote, kad bus laisva vieta šiuo laiku? Jeigu nėra vietos, tada gal galėtumėte pasakyti man, kada bus vietos. Aš jau baigiau universitetą su „Bachelor of Arts“ ir mano lietuvių kalba yra beveik puiki, nes aš visą laiką kalbu lietuviškai namie. Su šitomis kvalifikacijomis aš manau, kad galėčiau išlaikyti nors į kokią iš Jūsų klasių. Jeigu ne, tai aš būsiu pasiruošęs daugiau mokytis, net per atostogas.

Kada bus atostogos, ir kokio ilgio jos bus, ir ar bus galima važiuoti į Lietuvą per atostogas? Man yra labai įdomu sužinoti apie Vasario Šešioliktos gimnaziją, gal Jūs

galėtumėte atsiųsti informaciją apie tokius dalykus, kaip: kiek kainuoja, kokie butai yra, ar galima žaisti sportus (ypatingai krepšinį), ir tokius dalykus - ar yra tautinių šokių grupė, ar yra džiazas grupė arba liaudies dainų grupė, skautų grupė, arba kitokių grupių, kad mokykloje yra legalu (kada yra „tyla“, ir kada galima išeiti iš mokyklos), ar yra bažnyčia, kad galėčiau važiuoti į mišias, ar yra daug mergaičių, ir ar kainuos daug gyventi Vokietijoje vieną mėną?

Ačiū labai pone Direktoriau, tikiuosi, kad greitai atsakysite į mano klausimus, ir po trumpo pokalbio su savo tėveliais, galėsiu rašyti kada ir kaip ilgai aš būsiu šitoje gimnazijoje.

Su aukšta pagarba.

Aistis Bieri
(Sydney)

Klasės iškyla į zoologijos sodą

(Premijuotas rašinys)

Aš laukiau autobuso jau nuo 8 val. ryto - prie mokyklos vartų. Kai atvažiavo, mano visa klasė sulipo į autobusą. Mes važiuojome visą valandą iki buvome zoologijos sode. Laikas buvo jau dešimta valanda. Kad aš sėdėjau prieky autobuse, mano mokytojas išleido mane pirmą.

Aš nežinojau, kad buvo kantynas zoologijos sode, tai aš pasiėmiau vieną pakietą čipsų, du sumuštinis ir du „poppers“.

Mes daug gyvačių matėme, buvo kelios koalos, liūtas, kengūrų, tigrų,

mokyklos manęs laukia mama ir tėtė.

Anita Reilly, 12 metų, Geelong

papūgų ir krokodilų. Mes visi matėme, kai ponas iš zoologijos sodo šėrė liūtą ir kengūroms davė pieno.

Kai mes praėjome pro laukinius žvėris, tai pastebėjome, kad jie buvo labai toli nuo vartų. Mes irgi matėme labai daug paukščių prie krokodilų. Jie buvo kitokių spalvų.

Nebuvo daug roplių, tik tai buvo „Frill Neck“ driežų ir kitų gyvačių, kurių neatsimenu vardų.

Visi parke valgėme pietus. Aš nusipirkau ledų ir valgiau, kai aš baigiau savo sumuštinis.

Po pertraukos, mesėjome atgal į autovusą ir 4 val. pradėjome važiuoti į namus su autobusu. Kai grįžome į mokyklą, mano mama pasitiko mane prie automobilio.

Gintas Fraser, 12 metų,
Sydney

ADELAIDĖ

Motinos Diena

Marija mūsų visų Dangiškoji Motina.

Mes ją švelniai Meilingą vadinam. Ji myli mus, kaip kūdikius mažus. Jos meilė savo rūpesčius skandinam,

Jos globoje nė vienas nepražus.

Iš „Marijos Litanijos“.

Sv. Kazimiero Lietuvių Bažnyčioje Liet. Kat. Moterų Dr-jos organizuojamas Rožinis šiandien kalbamas už gyvas ir mirusias motinas Lietuvoje ir išeivijoje. Praveda Rusnė Kubilienė.

Prezbiterijoje baltų chrizantemų puokštės. Renkasi žmonės. Ateina Verbylių šeima, su jais kartu ateina mūsų brangioji Jūratė Aniulytė - jau ateina! Tai mums visiems džiaugsminga tiesiog jaudinanti staigmena, kad mūsų Valstybinio Vilniaus teatro aktorė jau nugali savo nesėkmę. Tokiu, mes visi nejuociom supynėme padėkos malda...

Išėina mūsų Klebonas mišioms, jaunasis vargonininkas Jonas Pocius prie vargonų, choras gieda „Linksma Diena“. Tikrai linksma diena. Skaitymus atlieka Birutė Stalbaitė, patarnauja Dovydas Visockis, Auką atneša mokyklos mokiniai Audra ir Andrius Verbyliukai kašeles su baltais žiedais, kuriuos vėliau prisega motinoms. Auką - Lina Verbylaitė ir Vanessa Milen. Klebono pamokslas, sveikinimas motinoms ir pareikštas džiaugsmas, kad bažnyčioje yra Jūratė, sveikinimas Jai. Po mišių giedame „Svč. Mergelės Marijos litaniją“ ir „Sveika Marija“. Malonu, kai bažnyčioje yra jaunimėlio, kai dalyvauja apeigose.

Parapijos salėje ir Lietuvių Namuose pietūs. Po pietų „Adelaidės Lietuvių Mokyklos“ paruoštas „Motinos Dienos minėjimas“ Liet. Namuose.

Minėjimą pradeda Apyl. Vald.

pirm. J. Stačiūnas poetiškai paliesdamas motinos meilę, rūpestį, pasiaukojimą, tautinės gyvybės išlaikymą. Praveda mokyklos vedėja E. Dryžienė.

Darželio mažučiai dar vos išstardami žodį, jau surezga lietuvišką žodelį, o kai kuriuos jau ir visą sakinelį tariant išgirstame, jiems padeda mok. D. Laurinaitenė. Lituanistinių kursų mokinės Lina Verbylaitė ir Aldona Pretty paskaitė apie motiną. Mok. Rūtos Sankauskienės grupelė 7-ni mokinukai pasisakė kas esą ir paskaitė iš savo piešinių lapelių žodžius mamytei - tai buvo grupelė tik pramokusių lietuviškai. Smagu girdėti ir matyti, kaip jie stengiasi išarti lietuvišką žodį.

Vedėja pranešė, kad mokiniai suvaidins „Raudoną Kepuraitę“ kaip buvo anais ir šiais moderniškais laikais. Buvo įdomu ir artistai jau gerai lietuviškai kalbėjo, kai kurie pagirtinai tarė ir vaidino. Čia pasirodė pirmoje dalyje: Raudona kepuraitė - Nijolė Naujokaitytė, motina - Vilija Sabeckytė, bobutė - Saba Sankauskaitė, vilkas - Andrius Verbyla. Antroji dalyje: R. Kepuraitė - Jolanta Laurinaitytė, motina - Audra Verbylaitė, bobutė - Saba Sankauskaitė, vilkas - Dovydas Visockis, medžiotojai - Viktoras Dryža ir Vidas Kubilius. Vaidinimo išvada - su mamų pagalba visados galima apsiginti. Vaidinimą parašė ir surežiasavo mok. E. Varnienė.

Toliau sekė dvi dainelės. 15 mokinukų gražiai sudainavo, visi įsitraukę, aiškiai tarė žodžius. Mok. A. Laurinaitis akompanavo, mok. B. Mikužienė dirigavo. Tarp dainelių deklamavo eilėraščius: Viktoras Dryža, Dovydas Visockis, Nijolė Naujokaitytė, Audra Verbylaitė, Vidas Kubilius, Andrius Verbyla, Saba Sankauskaitė.

Ketrios Lituanistinių kursų mokinės: Kristina Dryžaitė, Kristina Šeštokaitė, Lina Verbylaitė, Aldona Pretty ir mokyklos mokinė Audra Verbylaitė pianino garsų fone padeklamavo dainos žodžius ir gražiai sudainavo. Dainuokite, buvo gražu.

Užbaigai 2 tautiniai šokiai, kuriuos pravesdami kartu šoko ir mokytojai: Jūlytė Gutytė ir Antanas Pocius. Labai įdomūs mažųjų pirmieji šokių žingsneliai.

Ačiū mokytojams už įdėtą darbą. Šis puikus mokyklos mokinių

pasirodymas buvo mamytėms geriausia ir brangiausia dovana, o visiems atsilankiusiems džiaugsmas iš mažųjų išgirsti lietuvišką žodį.

„Moterų Sekcijos“ vardu sveikinimą perdavė A. Serelis, dovanėles mokiniams įteikė J. Serelienė.

Tikrai linksma! Didelis nepaprastai reikšmingas momentas. Apyl. Vald. pirmininkas ir Lietuvos Garbės Konsulato įgaliotinis J. Stačiūnas jau pasiruošęs priimti mus užpildyti pareiškimus atstatyti Lietuvos pilietybę ir išduoti piliečio pažymėjimą. Tai tiek metų mūsų lauktas ir išsvajotas įvykis. Laimingi mes, kurie jo sulaukėme. Tai buvo gegužio 10 diena sekmadienis. S.P.

Aukos Australijos Lietuvių Fondui

Per mūsų įgaliotinį Geelonge Adolfą Obeliūną gauta, A.A. Emmai Schrederienei mirus - vietoj gėlių: \$30 V.P. Salovėjus (190). \$25 A.M. Jomantai (89). Po \$20 Geelonge Apylinkės Valdyba (670), O. Akenis, V.G. Ališauskai (1055), J. Balčiūnas (1500), M. Buckienė (40), V. Mačiulis (102), A.S. Obeliūnai (965), V.R. Obeliūnai (100), S. Sutas jun. (30), A. Turner, R. Nardi, K. Starinskas (213), I. Valodkienė (152), A. Wasiak, A.O. Gvildžiai (117), C.P. Vaičekauskai (150). \$15

F. Bandza (94). Po \$10 R. Andrikonis (152), V.E. Bindokai (127), V. Braželis (145), L. Bungarda (196), V. Čerakavičius (273), M. Cimaronienė, Geelonge Choras „VILTIS“, M. Kymantas (171), V. Klupšas, I. Luscombe, J. Manikauskas (270), E. Mežienė (47), A. Mykolaitienė (20), P. Paprečkas (17), R. Skerienė (136), S. Sutas snj. (248), J. Vingrienė (450) ir E. Sokoloff. Po \$5 V. Aukštėjus (359), A. Baltrukonienė (240), A. Jančauskienė (143), S. Karpalavičienė (151), L. Petrusevičienė (35), P.G. Pranauskai, M. Skorupskienė ir V. Sukevičius. \$4 S. Norvydienė (16).

Nuoširdus ačiū už nevystančias aukas.

Vincas Ališauskas
AL Fondo išdininkas

Aukos Lietuvos Tautiniam Olimpiniam komitetui

Lietuvos reprezentatų Barcelonos olimpiadoje dalyvavimo išlaidoms padengti, LTOK-tui aukojo: Brisbanėje - \$100 Sporto klubas „Baltija“, \$10 A.K. Milvydai,

G. Bagdon, \$5 B. Malinauskas, A. Perminas, R. Vitkūnas. Adelaidėje: \$25 B. Nemeika, \$10 A. Stasaitis.

Aukojusiems nuoširdžiai dėkoju. LTOK-to rėmėjai, kurie dar nėra gavę rėmėjo ženklelio, prašomi man pranešti.

J. Jonavičius
LTOK atstovas Australijoje

Kviečiame Jūs atsilankyti pas.

BOHEMIA TRAVEL

Bohemia Travel
1st. Floor, 188 Commercial Rd,
Prahra, 3181

Tel. 510 8717 arba 510 2474

Pigi skridimo kaina į Europą nuo \$1550.00
Kelione į Vilnių ir atgal \$2150 įskaitant viena nakvynę Varšuvoje ir viena nakvynę Bangkoke.

Atvelykio Stovykla Daylesford, Victoria 1992. Vilkiukai, skautės ir skautai su vadovais, stovyklavę Daylesford po Velykų.

Duoda vilkiukų įžodį Justinas Rutkauskas su s. Povilas Kvecinskas, vilkiukų vadovas, Velykų Stovykloje, 1992, Daylesford.

IS MŪSŲ PARAPIJŲ

Melbournas

Seštinės - Kristaus žengimas į Dangų. Australijoje Vyskupų nutarimu atkeliamas į gegužės 31 d. sekmadienį.

Sekminės - Šventosios Dvasios atsiuntimas, kai regimu būdu nusileido ant apaštalių ir padarė juos drąsius ir ištvermingus Evangelijos skelbėjus, švenčiama ši šventė birželio 8 d. sekmadienį.

Gyvojo Rožančiaus Brolija birželio mėnesį meldžiasi už Rusijos atsivertimą.

Prano Mikuličiaus atminimo paminklas ant jo kapo Altona kapinėse bus šventinamas gegužės 30 d. šeštadienį 1 val. po pietų, susitikti prie kapų įstaigos. Po pašventinimo vykstame į Lietuvį Namus, kur 2 val. Lietuvos Kankinių koplyčioje bus šv. Mišios, užprašytos jo žmonos Genovaitės Mikuličienės ir šeimos ir po jų Gegužinės pamaldos.

V. Talačka mūsų parapijos išlaikymui aukojo \$100 ir „Tėviškės Aidams“ \$50. Ačiū jai.

Melbourno arkivyskupijos įsakymu dėl statistikos visose bažnyčiose per tris sekmadienius turi būti suskaičiuoti kiek tikinčiųjų

Ramovėnų žiniai

Pranešame ramovėnams ir jų šeimoms, kad šių metų birželio mėn. 6 d. 2 val. p.p. Melb. Liet. Namuose, Kankinių koplyčioje, bus atnašaujamos šv. Mišios už mirusius ramovėnus.

Savo dalyvavimu pagerbsite mirusiųjų prisiminimą.

LKVS-gos Melb. Sk. valdyba

Maironio sukaktuvių paminėjimas

Melbourno Kultūros Taryba kartu su LBV ruošia šio garsaus mūsų tautos dainiaus paminėjimą - koncertą, kuris įvyks Melbourno Lietuvių Namų salėje š.m. gegužės 31 d. sekmadienį 2 val. 30 min. Kviečiame visus gausiai dalyvauti. Įėjimas aukomis.

Beveik visą gyvenimą mūsų svajones, darbus, sumanymus lydi mylimi poetai ir jų sukurti eilėraščiai, žadindami tauriausius jausmus - meilę gimtojo krašto grožiui, istorijai, tėvynei, laisvei, didžiosioms gyvenimo vertybėms.

Šįmet pažymėsime 130 m. gimimo jubiliejų ir 60 metų mirties

dalyvauja pamaldose. Pas mus Melbourne per Motinos Dienos minėjimą gegužės 10 d. buvo pamaldose 308. Geelonge tą sekmadienį buvo 58, Melbourne šv. Jono bažnyčioje gegužės 17 d. buvo 127 lietuviai.

Motinos Dienos iškilmingose pamaldose organizuotai dalyvavo mūsų parapijos Sekmadienio mokykla atėjo su procesija, ir visi mokiniai savo nupaišytas Motinos Dienos sveikinimų korteles ir gėlytes padėjo prie altoriaus, kad būtų pašventintos. Skaitymus dailia lietuvių kalba atliko Dalia Didžytė, Daiva Statkutė, Kim Pettiford ir Ginta Statkutė. Visi mokiniai būdami prie altoriaus pagiedojo „Lietuva brangi“, „Marija, Marija“, „Kaž kas verkia“ ir kartu su visais giedojo Gegužines pamaldas. Mokiniai paruošė mokytoja Birutė Kymantienė. Mišioms patarnavo kaip kiekvieną sekmadienį mokyklos Dievo Berniukai: (taip Lietuvoje dabar vadinami Mišių patarnautojai): Girius Antanaitis, Linas Jokūbaitis, Audrius Skeivys ir Rimas Strunga.

Ieško

Iš Lietuvos mokytoja Genovaitė Jakimavičiūtė (Mausienė) ieško Gyvenančių Melbourne ar Adelaidė, Simauskienė ir Bronius, Vasiliaskas, Vaitkus.

Ieškotojo antrašas: Genovaitė Mausienė, Lietuvos Respublika, Sakių Rajonas, Slavikų Paštas, Silgalių kaimas.

Pranešimas

Išnuomuojuama Vilniuje netoli centro, butas ar kambariai su virtuve ir visais patogumais. Molėtu rajone, vasarnamis prie gražaus ežero. Kreiptis Ema Vilnius Ph. 767 051 arba 767 151.

Jadvyga Mulevičienė Kultūros Tarybos narė

*Paliki už durų kasienius
vargus*

Ir pilko gyvenimo našta!

*Lakius pabalnojęs
vaizduotės žirgus,*

Nuskriski į tolimą kraštą!

*Į kraštą tamsių,
neįžengiamų girių,*

*Į kraštą prabočių tėvų
didžiavyrių!*

*Praskleidęs bent uždangos
kraštą,*

*Ir ten iš prabočių didžios
praeities*

*Mokinkis paguodas, ieškok
išminties!*

(Iš dramos „Kęstučio
mirtis“)

Maironis

sukaktį mūsų mylimo poeto Jono Mačiulio Maironio (1862.XI.2 - 1932.VI.28).

Ši dvejopa sukaktis mus skatina prisiminti šio žymaus Lietuvos dainiaus darbus ir palikimą lietuvių tautai.

Palikusi savo širdies šviesą...

Ankstyvas gegužės 5 dienos rytmetis. Išniro raudonas saulės diskas pranašaudamas gražų orą. Šiandien išėjo mūsų Emma. Išėjo ten, iš kur nebegrižtama. Ne kiekvienas iš mūsų žinojo, kaip ji troško gyventi. Tiems, kurie artimiau pažino šią kuklią, bet nuostabios sielos moterį, sunku apsiprasti su mintimi, jog nebeteks bendrauti su ja, karštai mylėjusia gyvenimą, žydinčių medžių šviesą, tvirtai tikėjusia tos šviesos amžinumu. Emma, mirtinai sirgdama skaudžiai jautė, kaip nesulaikomai tirpo jos gyvenimo laikas, bijojo artėjančios nebūties.

Gegužės 1-osios dienos rytą mirė namuose Emma-Matilda Schrederienė. Ji gimė 13.06.29 m. ūkininkų šeimoje Sakių aps. Gotlybiškiuose. Tėvas Jurgis Šileris, motina Ona iš Šeštokų. Geelonge gyvena sesuo Mėta Buchienė, o brolis Petras Šileris, pasimirė prieš 8 metus.

Prasidėjus karui šeima išvyko į Vokietiją ir 1949 metais emigravo į Australiją į Bonegillą, vėliau trumpai dirbo Sydnejuje ligoninėje.

1952 metais Emma persikėlė į Geelongą ir ilgus metus išdirbo ligoninėje. 1953 metais balandžio 11 d. Emma ir Otto sukūrė šeimą, vestuvės vyko St. John's bažnyčioje, Pastorius John Paech. Liudininkais buvo A.Miškinis ir B.Šeštokaitė. Šeimoje augo 3 vaikai; duktė Lilly, sūnus Richardas ir Gary, kurie turi savo šeimas. Emma ir Otto turi penkis anūkičius; Michael, Alita, Rebekah, Katherine ir Joel.

Emma buvo veikli ir darbšti lietuvių bendruomenės veikloje, šoko tautinius šokius, dalyvavo chore, priklausė skautų ir židinio sąjungai, 1976 metais dirbo Geelongo lietuvių bendruomenės Moterų d-jos Pirmininkės pareigose, nepamainoma organizatorė įvairiuose parengimuose pirmoji pagalbininkė.

Pamaldos vyko St. John's Liuteronų bažnyčioje Geelonge, dalyvavo didelė minia žmonių, artimųjų, draugų, bičiulių, pažįstamų, Melbourno „Vytenio“ šaulių kuopa, Australijos lietuvių fondo atstovas V.Ališauskas su žmona, A.Baltrūkonienė, iš Sydnejaus giminaičiai ir kiti. Pamaldų metu Pastorius jaudinančiai kalbėjo tai dienai skirtą pamokslą. Taip pat paskutinį atsisveikinimo žodį su velione tarė

marti Anja ir Geelongo lietuvių Bendruomenės valdybos bei Bendruomenės Moterų D-jos vardu C.Vaičekauskienė reikšdamos gilią užuojautą vyrui - Geelongo Lietuvių Bendruomenės Pirmininkui Otto Schrederiui, artimiesiems, visiems giminaičiams Australijoje, Lietuvoje ir Vokietijoje. Buvo pareikštos žodžiu bei raštu užuojautos: Liet. Skautų Židinio Vadovybės ir Židiniečių vardu, Geelongo Lietuvių S-gos klubo valdybos, 3YYr Radio valandėlės darbuotojų, sporto klubo „Vytis“ valdybos, Choro „Viltis“ dainininkų, Savaitgalio mokyklos ir eilė kitų.

Kapinės-ramybės, apmąstymų vieta su tais, kurių niekad nebesutiksime. Palydėjo Emmą į paskutinę kelionę, su gražiausiomis dovanomis gėlėmis ir su Lietuvos žemele. Kai jos karstas leidosi žemyn pro pilką debesį šyptelėjo saulė, kuriame tą valandą mums buvo be galo sunku. Sunku dėl skaudžios netekties mūsų mažoje lietuvių bendruomenėje. Nebeturime Emmos. Nebegirdėjo ji iš krūtinės išsiveržusios dainos „Lietuva brangi, mano tėvynė“ ir Lietuvos Himno žodžius, kuri nuskambėjo kapinių tyloje.

Sermenys įvyko Lietuvių Bendruomenės namuose su gausiai atsilankusiais lietuviais. Jas paruošė bendruomenės Moterų D-jos narės.

Brangi Emma! Tegul Tau bus lengva Australijos žemelė!

Ilsėkis ramybėje.

R. Skerienė

PONTIFICIO COLLEGIO LITUANO

S. CASIMIRO

Via Casalmonferrato, 20
00182 ROMA - Italia

Tel. (06) 70.25.724 - 70.24.908

Telefax: (06) 70.11.659

Mielas Kunige Pranai,

Ačiū už atmintį. Prašau maldų. Cikagoje po vysk. V.Brizzio laidotuvių stipriai sunegalavo mano širdis. Turėjau atsidurti ligoninėje. Atsigavau, bet jaučiuosi silpnas. Prašau perduoti mano pagarbius sveikinimus visiems pažįstamiems Melbourne.

Jūsų Kristuje

Kun. L.Tulaba

Villa Lituania, Piazza Asti, 25, 00182 Roma - Italia

„TEVIŠKES AIDAI“ yra vienintelis Australijos lietuvių katalikų laikraštis. Visi juos remkime. Iš anksto prisiųskime prenumeratos mokesį, įrašykime „Tėviškės Aidus“ į savo Testamentą. Katalikiška spauda reikalinga visada!

SPORTO NAUJIENOS

Prasidėjo krepšinininkų pasiruošimai

Vilniaus „Statybos“ salė turėjo savo kapitalinį remontą ir dabar, kaip sako krepšinininkai, ji net žvilga. Balandžio pabaigoje Lietuvos olimpiniai krepšinininkai pradėjo savo pasiruošimą ir į krepšinio stovyklą buvo pakviesti 16 krepšinininkų. Australietis Romanas Brazdauskis dar nebuvo į Lietuvą atvykęs, bet ir jis dabar jau prie šių žaidėjų yra prisijungęs. Šiai pasiruošimo stovyklai dabar vadovauja R.Sargūnas ir H.Giedraitis, tačiau prieš kelias savaites užsienio lietuviai krepšinininkai, taip vadinami „žvaigždės“ buvo parašę Lietuvos vadovybei raštą, kad jie pageidauja, jog olimpinės komandos vyriausiu treneriu būtų paskirtas Vl. Garastas, kuris yra buvęs Sov. S-gos treneriu ir dabar treniravo čekoslovakų komandą. Kaip šis visas reikalas pasibaigs, dabar dar neaišku, tačiau treniruotės jau prasidėjo. Į Lietuvą jau sugrįžo A.Sabonis, S.Jovaiša, G.Krapikas, R.Kurtinaitis ir savo lėšomis atskrido ir australiečiams gerai pažįstamas iš New Yorko R.Simkus. Tuoj turi atvažiuoti ir S.Marčiulionis, kurio profesionalų komanda labai greitai iškrito iš „Play-Off“ varžybų, nors visi tikėjosi, kad jie tikrai papuls net į baigmę. Nors jo komandai tai ir buvo nesėkmė, tačiau Lietuvai tai yra labai gerai, nes dabar jis ilgiau galės su komanda treniruotis ir žaisti. Į atrankinę komandą yra pakviesti gerieji žalgiriečiai

D.Lukminas, G.Einikis, V.Jurgilas, S.Stombergas, T.Stumbrys ir Vilniaus „Statybos“ A.Pazdradis, G.Stulga, E.Kučiauskas ir kiti. Dar laukiame iš Lenkijos atvažiuojant A.Visocko, A.Brazio, iš Šveicarijos D.Darulio, vilniečio R.Knyzos. Buvo tikėtasi, kad buvęs Kanados rinktinės žaidėjas, kurio motina yra lietuvė ir jis su lietuviais visą laiką Toronte žaidė L.Rautins ir Amerikos lietuvis K.Aleksynas galės atstovauti Lietuvą, tačiau buvo gautas iš Tarpt. Krepšinio Federacijos raštas, kad jie už Lietuvą žaisti negali, nes pagal jų įstatus, žaidėjas turi bent trejus metus gyventi šalyje, kurią jis nori reprezentuoti.

Dėl atvykstančių iš Lietuvos į Australiją krepšinininkų iškilo vėl neaiškumai. Australija nori matyti čia atvykstant Olimpinę Lietuvos rinktinę, tačiau ji tikrai neatvyks. Tada buvo sakoma, kad atvyksta Lietuvos reprezentacinė rinktinė, tačiau, paskutinėmis žiniomis iš Lietuvos, yra pagrįste sudaryta Kauno „Žalgirio“ ir taip nepilna rinktinė. Nežinia kaip čia viskas baigsis, tačiau australų vadovai bijo, kad nebūtų ši rinktinė jiems per silpna.

Sachmatų pasaulyje

Anatolijus Karpovas 12-sis pasaulio sachmatų čempionas neseniai žaidė Ispanijos mieste Lineresa atrankiniame turnyre dėl teisės žaisti dėl pasaulio čempiono vardo su dabartiniu čempionu G.Kasparovu. A.Karpovas

pralaimėjo angliui N.Short 4:6. Jis yra pasaulio sachmatų didmeisteris ir 14 metų jaunesnis už A.Karpovą. Kaip sako Lietuvos didmeisteris Vl.Mikėnas, tai tas sachmatų pasaulyje išeis tik į gera, nes padidės visuomenės didesnis dėmesys sachmatams. Gi pačiam pasaulio čempionui Kasparovui ir atsirado daugiau rūpesčių, nes buvusį savo konkurentą Karpovą jis buvo išstudijavęs iš pagrindų, kai apie anglą Short jis beveik nieko nežino.

Kalbant apie Lietuvos sachmatų patriarchą ir didmeisterį Vl.Mikėną, kuris ir dabar dar yra aktyvus sachmatininkas, reikia paminėti, kad jis, būdamas 21 metų, 1931 metais iš Estijos persikėlė gyventi į Lietuvą ir, kartu su L.Abramavičium, M.Seinbergu, I.Vistaneckiu ir M.Luckiu dalyvavo 1931 metais Prahos sachmatų olimpiadoje, kurioje žaidė tuo metu patys garsiausi pasaulio sachmatininkai kaip A.Aliochinas, J.Bogulubovas, E.Griunfeldas, R.Spylmanas, A.Rubinšteinas, S.Tartakoveris, F.Maršalas ir kiti. Lietuvos komanda čia nugalėjo Norvegijos, Danijos, Italijos, Rumunijos ir Prancūzijos komandas.

Lietuvos stalo tenisas

1927 metais kovo 12-13 dienomis Kaune įvyko pirmosios Lietuvos stalo teniso pirmenybės. Prieškarinėje Lietuvoje stalo tenisas buvo populiarus sporto šaka. 1938-39 metais Lietuvos rinktinė buvo Pabaltijo čempionai ir 1939 metais Kairo mieste Egipte vykusiose pasaulio pirmenybėse, lietuviai išsikovojo 4-tą vietą, kas buvo ypatingai gerai. Prieš tuometines pasaulio stalo teniso „žvaigždes“ gražių pergalių buvo atsiekę Lietuvos žaidėjai V.Variakojis, V.Dzindziliauskas, J.Remeikis ir kt. Sov. S-gos rinktinėje Lietuvos vardą

atstovavo A.Saunoris, R.Paškevičius, N.Ramanauskaitė, A.Zablockis, H.Lysinas, V.Vaidžiulis. Net visą dešimtmetį visoje Sov. S-je nenugalimi buvo lietuviai, vėliau jiems emigravus į kitas šalis ir Lietuvos stalo teniso lygis nusilpo.

Vėliau, tarp 1961-70 metų, vėl buvo iškilę moterys žaidėjos tai L.Balaišytė, A.Giedraitytė, A.Skarulienė ir I.Bražiūnaitė. Pats stalo tenisas ir persiformavo iš senojo „gynybinio“ į naują greitąjį stilių ir „topspino“ eros atsiradimu. Vyresnieji žaidėjai šio stiliaus negalėjo taip greitai perimti, todėl daugumas jų ir visai raketes padėjo, užleidžiant savo vietas jaunajai kartai. Iš moterų Lietuvoje iškilo J.Prūsienė 1987-92 metais tapdama dvejete Sov. S-gos meistere ir J.Danilevičiūtės pergales Europoje.

Dabar gi ir Lietuvos stalo tenisu atėjo gana sunkūs laikai, nes visur reikia pinigų, o Lietuvos žaidėjai dar nėra tiek pajėgus, kad jų kitur užsidirbtų. Tačiau talentų yra ir įsigijus daugiau zero inventoriaus ir didesnio tarptautinio patyrimo, Lietuvos mažosios raketės atstovai tikrai ir vėl iškops į aukštumas.

Įkurta Siaurės Europos Krepšinio Lyga

Rygoje, susirinę Švedijos, Norvegijos, Suomijos, Pabaltijo kraštų atstovai, pritariant Danijos ir Islandijos atstovams, įkūrė Siaurės Europos Krepšinio Lygą (NBL). Šių metų gegužės mėn. jau vyks pirmosios šios lygos pirmenybės Norvegijoje, žaidžiant vyrų ir moterų komandoms. Tikimasi, kad į šią lygą įstos ir Vokietijos bei Lenkijos valstybės. Lietuvą šiose pirmenybėse atstovaus būsimo Olimpinės rinktinės žaidėjai, iš kurių vėliau bus atrinkta ir pagrindinė komanda, vėliau pakviesta žaisti Graikijoje vykstančiose varžybose ir po to atrankinėse Europos varžybose Ispanijoje.

Ant. Laukaitis

Kauno Prisikėlimo bažnyčia

Kaip kiekviena kultūra, ir lietuviškoji pasižymi sužydėjimo ir depresijos periodais. Po buvusio kultūros slopinimo sekęs tautinis atgimimas skatina mūsų kultūros suklestėjimą, kūrybines mintis, suteikia jėgų naujam kultūriniam augimui. Tai patvirtina ir iš griuvusių bekylanti Kauno Prisikėlimo bažnyčia. Nors nelengvai vyksta jos atstatymas, tačiau žingsnis po žingsnio ji apsisvalo nuo įvairių sandėlių, priestatų, pastolių. Ryškėja ir teritorija, kurioje dominuos šis drąsiai į viršų šaunantis griežtų linijų pastatas. Kol kas atstatymo darbai vyksta pagal numatytą planą.

Siomis dienomis Bažnyčios atstatymo Komitetas gauna iš rėmėjo, kuris nepanorėjo skelbtis savo pavardės, elektroninius vargonus, kainuojančius 200,000 JAV dolerių. Tai bus didžiausi elektroniniai vargonai Lietuvoje. Vargonai yra užkonservuoti 2 metams ir kada atstatymo darbai eis į pabaigą, jie pradės veikti.

Džiugu, kad „Bangos“ susivienijimo administracija stengiasi vykdyti savo įsipareigojimus ir esant sunkioms ekonominėms sąlygoms sėkmingai atstato Bažnyčią.

Nuoširdžiai su pagarba ir padėka norim paminėti nesuskaitomus geraširdžius aukotojus, kurie padeda sudaryti Bažnyčios atstatymo piniginį fondą. Tačiau liūdna, kad Vyriausybė išskaito pajamų mokesčių net iš aukų, kurios skirtos Bažnyčios atstatymui. Mes numatome šiuo klausimu kreiptis į atitinkamas instancijas, kad pajamų mokesčių įstatymas Bažnyčios aukų fondo pinigams nebūtų pritaikytas.

Alfredas Smailys,
Profesorius

FLYING ALITALIA TO VILNIUS VIA ROME

-Best connections to EUROPE for the lowest prices

-Stop over in Hong Kong / Bangkok / Singapore / Rome

Remember! We also send parcels to your homeland.

Contact us for the best travel arrangements!

CONTAL TRAVEL

MELBOURNE - 253 Flinders La. Tel (03) 654 1400 Fax (03) 654 6218
"ALMA TRAVEL" - 382 Little Collins St. Tel (03) 670 2288 Fax (03) 602 2493
DANDENONG - 71 Foster St. Tel (03) 793 5200 Fax (03) 793 1776
MALVERN - 8 Glenferrie Rd. Tel (03) 509 8813 Fax (03) 509 5181
SUNSHINE - 10A City Place Tel (03) 311 4334 Fax (03) 311 7479
SYDNEY - 72 Campbell St. Tel (02) 212 5077 Fax (02) 212 3118
BANKSTOWN - 132 Old Town Centre Pl. Tel (02) 708 2311 Fax (02) 790 2656
PERTH - 666 Beaufort St. Tel (09) 272 7211 Fax (09) 272 5131
BRISBANE - 446 George St. Tel (07) 236 2929 Fax (07) 236 1554
CANNBERRA - 33/35 Ainslie Ave. Tel (06) 2489 399 Fax (06) 247 2898

ACN 005907068; Lic. No. 30611

TIKROS KATALIKŲ LAIDOTUVĖS

Mes tikime, kad mūsų uždavinys yra ne tik laidotuves sutvarkyti profesionaliai ir ramiai, bet taip pat suprasti ir pagerbti suinteresuotų žmonių jausmus ir užtikrinti, kad laidotuvių sutvarkymas yra prasmingas ir tinkamas.

TOBIN BROTHERS FUNERAL DIRECTORS

Doncaster: 816 Doncaster Road.....	848 3666
East Burwood: 294 Burwood Highway.....	802 9999
Frankston: 232 Cranbourne Road.....	789 6766
Gardenvale: 135 Martin Street.....	596 8144
Glenroy: 111 Wheatsheaf Road.....	306 2044
Malvern: 1382 High Street.....	509 4811
Noble Park: 505 Princes Highway.....	546 7644
North Melbourne: 189 Boundary Road.....	329 6144
Ringwood: 331 Maroondah Highway.....	870 8011
Berwick: 21 Lyall Road.....	707 5533
Moorabbin: 16 Tuck Street.....	555 9088
St. Albans: 69 Alfreda Street.....	367 4333